

6. SINIF TÜRKÇE DERSİ TAM ÖĞRENME ÇALIŞMASI BAĞLAÇLAR

KONU ANLATIMI

BAĞLAÇ:

Kendi başına bir anlamı olmayan, cümlede eş görevli kelimeleri veya cümleleri birbirine bağlayan sözcüklerdir.

ÖZELLİKLERİ:

- * Bağlaçların kendi başlarına bir anlamları yoktur.
- * Cümleden çıkarıldıklarında cümlelerin anlamında daralma meydana gelebilir ama bozulma olmaz.
- * Kendinden önceki ve kendinden sonraki sözcüklerden ayrı yazılırlar.
- * Bağlaçların yerine uygun olan bir noktalama işareti konulabilir.
- * Kelimeleri veya cümleleri birbirine bağlarlar.

BELLİ BAŞLI BAĞLAÇLAR: ve, veya, ya, ya da, yahut, veyahut, ile, yalnız, ancak, ama, fakat, lakin, ne var ki, de, bile, dahi, ki, öyle ki, öyleyse, oysa, oysaki, ise, madem, mademki, meğer, meğerki, meğerse, yeter ki, halbuki, çünkü, hatta, yoksa, ne... ne, ya... ya, hem... hem, bir... bir, gerek... gerek, ister... ister, olsun... olsun

Biraz önce Ahmet **ve** Aydın buraya uğradı.
(Kelimeleri birbirine bağlamıştır.)

Eve uğradı **ve** biraz eşya aldı.
(Cümleleri birbirine bağlamıştır.)

Peşinden koştum **fakat** yetişemedim.

Peşinden koştum, yetişemedim.

Cümleden fakat bağlacını atıp yerine virgül kullandığınızda cümlelerin anlamında hiçbir bozulma olmamıştır.

Hâlbuki çok uysal bir insandır o.
Seninle sinemaya gelemeyeceğim; **çünkü** hastayım.
Çiçeklerden **bir** kardeleni **bir** nilüferi severdi.
Evimiz **hem** okula **hem** yurda çok yakındı.
İhtiyacı var **ki** senden para istiyor.
Süre bitti; **lakin** bazı sorular kaldı.

ALİŞTIRMA

Aşağıdaki cümlelerde yer alan bağlaçları bularak boş alana yazınız.

- Çarşıdan gazete ve ekmek aldım. [.....]
- Sevmek ama sevilmemek işte bütün mesele bu. [.....]
- İyi koştu fakat birinci olamadı. [.....]
- Benimki aşk değil lakin onu çok seviyorum. [.....]
- Kimsesi yok ancak kendine bakabilecek kadar güçlü. [.....]
- Oysa ne çok sevmiştim seni. [.....]
- Canı sıkılmış ki bizimle gelmedi. [.....]
- Beni anlamıyor ki... [.....]
- Dışarı çıktım ki ortalığı sel götürüyor. [.....]
- O dergiyi ben de okudum. [.....]
- Bu soruyu çözemedim; çünkü konuyu anlamadım. [.....]
- İpleri sıkıca bağlamalısın zira yıkılacak gibi duruyor. [.....]
- Roman veya öykü ikisini de okumayı çok severim. [.....]
- Kardeşin yahut baban okula gelsin. [.....]
- Müzik ya da resim dersini seçebilirsin. [.....]
- Eğer son soruyu bilseydik, yarışmayı kazanacaktık. [.....]
- Şayet paranız biterse beni arayın. [.....]
- Bugün kütüphaneye gittik, Ahmet ise bizle gelmedi. [.....]
- Memlekete ne seni ne annemi götürüyor. [.....]
- Ya bu odayı temizlersin ya balkonu. [.....]

ETKİNLİK

Aşağıdaki bağlaçların cümleye kattığı anlamı altlarına yazınız.

(İstek) (Kızgınlık) (İnat) (Yakınma) (Küçümseme)

Önce kendin çalış **da** sonra benden çalışmamı iste.
(.....)

Okula bir gel **de** oradan çarşıya gidersin.
(.....)

Buraya gelmişsin **de** bize uğramamışsın.
(.....)

Oyuncak **da** oyuncak diye tutturdu.
(.....)

Bu sınavı kazanacak **da** ben göreceğim.
(.....)

Aşağıdaki altı çizili bağlaçları inceleyiniz, kelime bağlayanlara kelime bağlamış, cümle bağlayanlara cümle bağlamış yazınız.

Gerek milletimiz **gerekse** devletimiz bu uğurda her şeye hazırlıklıdır.

[.....]

Okuldan geldim **ve** dershaneye gittim.

[.....]

Yaramaz **ve** çalışkan çocuk.

[.....]

İster bu ceket **ister** yeşil paltoyu alabilirsin.

[.....]

Bahçedeki otları yoldum **ve** bir köşeye yığdım.

[.....]

Artık erken yatmalı **ki** okula geç kalmasın.

[.....]

TEST

“Size ne oluyor da işimize karışyorsunuz.”

1. Yukarıdaki cümlede **da** bağlacı aşağıdaki anlamlardan hangisini vermektedir?

- A) Azarlama B) Alay
C) Memnuniyet C) İstek

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bağlaç kelimeleri birbirine bağlamak için kullanılmıştır?

- A) Hem gelmiyor hem gelmeyeceğini haber vermiyor.
B) Geri dönse de artık buraya gelemez.
C) Cengiz gitti ise bu işi bitiremeyiz.
D) Sabah Hasan Bey ile kedisi balkonda güneşleniyordu.

3. Aşağıdaki cümlelerde yer alan bağlaçlardan hangisi cümleye memnuniyet anlamı katmıştır?

- A) Evini de arabasını da çok ucuza satmış.
B) Sen ki beni çok iyi tanırsın.
C) Yarın buraya döner mi ki?
D) Ne iyi ettiniz de yemek getirdiniz.

4. Aşağıdakilerden hangisinde **ile** sözcüğü bağlaç görevinde kullanılmamıştır?

- A) Oyuncaklar ile kıyafetleri yerine kaldırdı.
B) Okul ile ev arasındaki mesafe çok az.
C) Çocuklar okula servis ile gidiyordu.
D) Ankara ile İstanbul arasında hızlı tren kuruluyor.

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde “**de**” bağlacı küçümseme anlamı katmıştır?

- A) Ben de onlarla birlikte çalışacağım.
B) Okuyacak da bana yardım edecekmiş.
C) Bu anlattıklarımı dinle de kimseye anlatma.
D) Sıranın altında da çöp buldular.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **de** bağlacı örtülü anlam katmamıştır?

- A) Size de bir tablo yapabilirim.
B) Burayı da görmemiştim.
C) Beni dinle de öyle karar ver.
D) Şu çocuklar da sıraya girmemiş.